# FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT ELEANOR SHARPSTON

fremsat den 25. januar 2007 [1]

1. Det spørgsmål, Finanzgericht Düsseldorf, Tyskland, har forelagt, angår den korrekte toldmæssige status af brugt tøj, som Euro Tex Textilverwertung GmbH (herefter »Euro Tex«) havde indsamlet, sorteret og pakket i Tyskland og udført til Polen, før Polen blev medlem af Den Europæiske Union. Tøjets toldmæssige status var reguleret af Europa-aftalen om oprettelse af en associering mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Republikken Polen på den anden side, som ændret (herefter »associeringsaftalen«) [2]. Spørgsmålet om, hvorvidt sådant tøj skal tariferes som produkter med oprindelse i Fællesskabet og dermed er omfattet af toldpræferencer i medfør af associeringsaftalen, afhænger af, hvorvidt den sortering, der foretages af tøjet, udgør en »tilstrækkelig bearbejdning eller forarbejdning« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 2, stk. 1, litra b), i protokol nr. 4 til aftalen (herefter »protokol nr. 4«), eller om den derimod må anses for »enkle foranstaltninger som [...] sammenstilling (herunder samling i sæt)«, i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 7, stk. 1, litra b), i protokol nr. 4 til aftalen.

## Relevante retsforskrifter

*Associeringsaftalen*

2. Associeringsaftalens artikel 10 bestemmer, at den gældende importtold i Polen på varer med oprindelse i Fællesskabet afskaffes eller nedsættes gradvist.

3. Det bestemmes i artikel 34, at protokol nr. 4 fastsætter oprindelsesreglerne med henblik på anvendelsen af disse toldpræferencer.

1 — Originalsprog: engelsk.

2 — Undertegnet i Bruxelles den 16.12.1991 (EFT 1993 L 348, s. 2), som ændret ved afgørelse nr. 1/97 (97/539/EKSF, EF, Euratom) af 30.6.1997 truffet af Associeringsrådet, associeringen mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og republikken Polen på den anden side (EFT L 221, s. 1).

4. Artikel 1 i protokol nr. 4 bestemmer:

»I denne protokol forstås ved:

a) »fremstilling« alle former for bearbejdning eller forarbejdning, herunder også samling eller specifikke processer

b) »materialer« alle former for bestanddele, råmaterialer, komponenter eller dele osv., der er anvendt til fremstillingen af et produkt

[...]«

5. Artikel 2, stk. 1, bestemmer:

»Med henblik på anvendelsen af aftalen anses følgende produkter som produkter med oprindelse i Fællesskabet:

a) produkter, der fuldt ud er fremstillet i Fællesskabet i den i artikel 5 i denne protokol fastlagte betydning

b) produkter, der er fremstillet i Fællesskabet, og som indeholder materialer, der ikke fuldt ud er fremstillet i Fællesskabet, dog på betingelse af, at disse materialer har undergået en tilstrækkelig bearbejdning eller forarbejdning i Fællesskabet i den i artikel 6 i denne protokol fastlagte betydning

[...]«

6. Artikel 6 bestemmer:

»1. Ved anvendelsen af artikel 2 anses produkter, som ikke er fuldt ud fremstillet, for at have undergået tilstrækkelig bearbejdning eller forarbejdning, når betingelserne på listen i bilag II er opfyldt.

[...]

3. Stk. 1 [...] gælder med de i artikel 7 fastsatte undtagelser.«

7. Artikel 7 bestemmer:

»1. Med forbehold af stk. 2 anses følgende bearbejdninger eller forarbejdninger som utilstrækkelige til at give produkterne oprindelsesstatus, uanset om betingelserne i artikel 6 er opfyldt:

[...]

b) enkle foranstaltninger som afstøvning, sigtning, sortering, klassificering, sammenstilling (herunder samling i sæt), vask, maling og tilskæring

[...]

f) enkel samling af dele for at kunne danne et komplet produkt

g) kombination af to eller flere af de i litra a) til f) nævnte arbejdsprocesser

[...]

2. Alle arbejdsprocesser, der udføres enten i Fællesskabet eller i Polen på et givet produkt, skal tages i betragtning samlet, når det bestemmes, om bearbejdningen eller forarbejdningen af det pågældende produkt skal anses for utilstrækkelig i henhold til stk. 1.«

8. Bilag II til protokol nr. 4 har overskriften »liste over bearbejdninger eller forarbejdninger, som materialer uden oprindelsesstatus skal undergå, for at den fremstillede vare kan få oprindelsesstatus«. Det indeholder en tabel med tre kolonneoverskrifter: »HS position« [3], »Varebeskrivelse« og »Bearbejdning eller forarbejdning af materialer, der henhører under kapitel 1 og 2, som giver den færdige vare oprindelsesstatus«. Ud for HS-overskriften »ex Kapitel 63« og varebeskrivelsen »Andre [4] konfektionerede tekstilvarer; håndarbejdssæt; brugte beklædningsgenstande og brugte tekstilvarer; klude [...]« i denne tabel er anført følgende: »Fremstilling ved hvilken alle anvendte materialer henhører under en anden position end den færdige vare«.

3 — Den nomenklatur, der er reguleret af konventionen om det harmoniserede varebeskrivelses- og varenomenklatursystem, almindeligt kendt som HS-nomenklaturen, er en international nomenklatur med mange forskellige formål. Den administreres af Verdenstoldorganisationen.

4 — Formodentlig henvises hermed til andre end de beklædningsgenstande, der er omfattet af de to foregående HS-kapitler.

9. I selve HS-nomenklaturen omfatter kapitel 63 (»Andre konfektionerede tekstilvarer; håndarbejdssæt; brugte beklædningsgenstande og brugte tekstilvarer; klude«) under pos. 6309 »brugte beklædningsgenstande og andre brugte tekstilvarer«. Note 3 [5] til kapitel 63 fastsætter: »For at kunne tariferes i denne position skal de ovenfor nævnte varer [...] fremvise tydelige tegn på slid og fremkomme uemballerede eller i baller, sække eller lignende emballage.«

*Kyoto-konventionen*

10. Den internationale konvention om forenkling og harmonisering af regler om toldbehandling (herefter »Kyoto-konventionen« eller »konventionen«) blev oprindeligt vedtaget i 1973 [6].

11. Det Europæiske Fællesskab har tilsluttet sig i Kyoto-konventionen.

12. Konventionens artikel 2 fastsætter, at hver kontraherende part »påtager sig at fremme forenklingen og harmoniseringen af reglerne om toldbehandling og med henblik herpå at følge standardregler, standardregler i overgangsperioder og anbefalede fremgangsmåder i konventionstillæggene i overensstemmelse med denne konventions bestemmelser«.

13. Tillæg D.1 til konventionen, »Tillæg vedrørende oprindelsesregler«, blev godkendt på Fællesskabets vegne ved Rådets afgørelse 77/415/EØF [7]. Domstolen har henvist til tillæg D.1, når den fortolkede oprindelsesregler i Fællesskabslovgivning [8].

14. Standardregel [9] 3 i tillæg D.1 bestemmer, at såfremt to eller flere lande har deltaget i produktionen af en vare, afgøres dennes oprindelse efter kriteriet om væsentlig forarbejdning, i henhold til hvilket »oprindelse bestemmes ved at betragte det land som oprindelsesland, hvor den sidste væsentlige forarbejdning eller bearbejdning, som anses

5 — Domstolen har fastslået, at de forklarende bemærkninger, der er udarbejdet af Komitéen for Det Harmoniserede System, indeholder vigtige, om end ikke bindende, bidrag til fortolkningen af de forskellige toldpositioner: dom af 14.12.1995, forenede sager C-106/94 og C-139/94, Colin og Dupré, Sml. I, s. 4759, præmis 21.

6 — Kyoto-konventionen blev revideret i juni 1999. Den reviderede konvention trådte i kraft i februar 2006. De bestemmelser i konventionen, der refereres til i dette forslag til afgørelse, er fra den oprindelige tekst, der fandt anvendelse på tidspunktet for sagens faktiske omstændigheder.

7 — Rådets afgørelse af 3.6.1977 om på Fællesskabets vegne at godkende en række tillæg til den internationale konvention om forenkling og harmonisering af regler om toldbehandling (EFT L 166, s. 1). Godkendelsen omfattede ikke standardregel 7 og 8 og anbefalet fremgangsmåde 10. Den foreliggende sag vedrører imidlertid ikke nogen af disse.

8 — Dom af 13.12.1989, sag C-26/88, Brother International, Sml. s. 4253, præmis 15-21.

9 — Kyoto-konventionens artikel 4 bestemmer, at der ved standardregler forstås »de bestemmelser, hvis generelle anvendelse anerkendes som nødvendig for opnåelse af harmonisering og forenkling af reglerne om toldbehandling«.

for tilstrækkelig til at give varen dens væsentlige karakteristika, har fundet sted« [definition c) i tillæg D.1].

15. Bemærkning [10] 1 til standardregel 3 fastsætter, at kriteriet om væsentlig forarbejdning i praksis kan udtrykkes ved en regel om positionsskifte i en bestemt nomenklatur med lister over undtagelser, og/eller en liste over de bearbejdninger eller forarbejdninger som henholdsvis giver eller ikke giver de forarbejdede eller bearbejdede varer oprindelsesstatus i det land, hvor forarbejdningen eller bearbejdningen har fundet sted, og/eller reglen om den procentvise merværdi, såfremt værdien af den anvendte varer eller den opnåede merværdi når op på et fastlagt niveau udtrykt i procent.

16. Bemærkning 2 til standardregel 3 fastsætter:

»Listen over undtagelser kan omfatte:

»a) de forarbejdninger eller bearbejdninger, der, selv om de medfører et positionsskifte i nomenklaturen, ikke betragtes som væsentlige, eller som kun betragtes som væsentlige på visse betingelser

b) de forarbejdninger eller bearbejdninger, der ikke medfører et positionsskifte i nomenklaturen, men som alligevel på visse betingelser betragtes som væsentlige.

De i a) og b) omhandlede betingelser kan enten vedrøre en vis form for behandling, som varen har undergået, eller en regel om en vis merværdi.«

17. Standardregel 6 i tillæg D.1 bestemmer:

»Processer, som ikke bidrager til eller kun i ubetydeligt omfang bidrager til at give varen dens væsentlige karakteristika eller egenskaber, og navnlig de processer, som udelukkende består af en eller flere af nedenstående elementer, bør ikke betragtes som væsentlig forarbejdning eller bearbejdning:

a) behandling, der er nødvendig for at sikre varens bevarelse under transport og oplagring

b) behandling med henblik på udbedring af varens emballage eller handelskvalitet

10 — Artikel 4 bestemmer, at bemærkninger »angiver nogle af mulighederne for anvendelsen af de pågældende standardregler [...]«.

eller på at klargøre den til transport, såsom opsplitning eller samling af colli, inddeling og sortering af varerne samt ompakning

c) enkle samleprocesser

d) blanding af varer af forskellig oprindelse, forudsat at den fremstillede vares karakteristika ikke er væsentligt forskellige fra de varers karakteristika, som er blevet blandet.«

**Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål**

18. Euro Tex drev en godkendt specialiseret affaldshåndteringsvirksomhed i Tyskland med indsamling, transport, oplagring og behandling af brugte beklædningsgenstande og tekstilvarer.

19. Denne sag vedrører den arbejdsproces, hvorved Euro Tex sorterede genstandene. I forelæggelseskendelsen beskrives denne proces således:

20. Den første fase bestod i at befri det usorterede indsamlede materiale for eventuelt affald og opdele det i brugbare og ikke brugbare beklædningsgenstande. Ikke længere brugbare beklædningsgenstande blev yderligere opdelt alt efter, i hvilket omfang de kunne genbruges (produktion af fibre, pudseklude og isoleringsmateriale).

21. I den anden fase blev genstandene yderligere opdelt i beklædningsgenstande, sko, pudseklude og genbrugelige materialer samt husholdningstekstiler, dame-, herre- og børnebeklædning.

22. I den tredje fase fandt finsorteringen sted [11]: Beklædningsgenstande og -tilbehør blev sammenstillet i over 80 forskellige kategorier efter stofkvaliteter og andre kriterier [12].

11 — Jeg har brugt det engelske verbum »to match« og heraf afledte ord, i de tilfælde, hvor forelæggelsesafgørelsen anvender det tyske »sortieren« og hermed beslægtede ord/heraf afledte ord. Dette afspejler det udtryk, der anvendes i artikel 7, stk. 1, litra b), i protokol nr. 4, for den femte (når »sifting or screening« regnes som en enkelt foranstaltning) type foranstaltning, der beskrives der (»matching« eller »Sortieren«). Den fjerde type foranstaltning, »sorting« på engelsk og »Aussondern« på tysk, nævnes kun kortfattet af den forelæggende ret, og er ikke emnet for det forelagte spørgsmål.

12 — Forelæggelsesafgørelsen gengiver som eksempel en liste på 37 kategorier af damebeklædning. Disse kategorier indbefatter generiske genstande såsom kjoler, nederdele, bukser og bluser, der er underinddelt i yderligere kategorier (hovedsageligt ud fra det anvendte materiale), sammen med ekstra kategorier såsom buksenederdele, strømpeholdere, silketørklæder, bikinier og trenchcoats.

23. Euro Tex havde seks til otte ansatte beskæftiget med at foretage sammenstillingen, der udelukkende foregik manuelt. De ansatte skulle først og fremmest udvælge særligt modeprægede genstande sammenstillet efter kundekredsene. Jobansøgere blev oplært i en til fire uger. De fik kun tilbudt fastansættelse, hvis de var i stand til at spotte modetrends.

24. Euro Tex leverede i 1998 og 1999 sorterede tekstilvarer pakket i sække til detailhandlere i Polen. Der opstod en tvist med den sagsøgte afgiftsmyndighed om varernes oprindelse. Euro Tex var (ikke overraskende) ude af stand til at fremlægge noget bevis for oprindelsen. Selskabet argumenterede for, at dets arbejdsprocesser var tilstrækkelige til at medføre, at varerne fik fællesskabsoprindelse. Sagen blev indbragt for Finanzgericht Düsseldorf, som har forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål til afgørelse:

»Er de i kendelsen nærmere beskrevne sammenstillingsaktiviteter mere vidtgående end de aktiviteter, der udgør en enkel foranstaltning i form af sammenstilling i henhold til artikel 7, stk. 1, litra b), i protokol nr. 4 [til associeringsaftalen]?«

25. Der er indgivet skriftlige indlæg af Euro Tex og Kommissionen. Der er ikke indgivet anmodning om et retsmøde, og intet retsmøde er blevet afholdt.

## Stillingtagen

26. Den forelæggende ret ønsker oplyst, om de arbejdsprocesser, Euro Tex har foretaget på aflagte beklædningsgenstande, som ikke kan påvises fuldt ud at have oprindelse i Fællesskabet, er tilstrækkelige til at give fællesskabsoprindelse til det færdige produkt, nemlig sorteret og sammenstillet brugt beklædning.

27. Artikel 2, stk. 1, litra b), i protokol nr. 4 bestemmer, at produkter, der ikke fuldt ud er fremstillet i Fællesskabet, anses for produkter med oprindelse i Fællesskabet, dog på betingelse af, at de har undergået en *tilstrækkelig bearbejdning eller forarbejdning* i Fællesskabet i den i protokollens artikel 6 forudsatte betydning. Artikel 6, stk. 1, bestemmer, at betingelserne for at have undergået tilstrækkelig bearbejdning eller forarbejdning er de i bilag II fastsatte.

28. Bilag II fastsætter, at for brugte genstande, der er omfattet af kapitel 63 i HS-nomenklaturen, hvilket inkluderer de omhandlede varer, er den bearbejdning eller forarbejdning, der giver oprindelsesstatus, enhver fremstilling, ved hvilken alle anvendte materialer henhører under en anden position end den færdige vare. Artikel 1, litra a), i protokol 4 definerer fremstilling som »alle former for bearbejdning eller forarbejdning, herunder også samling eller specifikke processer«.

29. På det relevante tidspunkt — nemlig da de i sagen omhandlede brugte varer blev udført af sagsøgeren, og således efter, at de var blevet sorteret og sammenstillet af Euro Tex — var de omfattet af pos. 6309 i HS-nomenklaturen: brugte beklædningsgenstande og andre brugte tekstilvarer, der fremviser tydelige tegn på slid og fremkommer uemballerede eller i baller, sække eller lignende emballage. Fællesskabsoprindelse i henhold til artikel 2, stk. 1, litra b), i protokol nr. 4 vil derfor udelukkende blive givet, hvis alle materialer, der anvendes i sagsøgerens arbejdsprocesser, tariferes under en anden position end 6309.

30. Den forelæggende ret har oplyst, at dette er tilfældet, hvilket tillige er ubestridt mellem parterne: Selv om disse materialer i sig selv er brugte beklædningsgenstande, emballeres de ikke i baller, sække eller lignende emballage, før de underkastes Euro Tex' arbejdsprocesser, og derfor er de ikke omfattet af pos. 6309.

31. Den forelæggende ret er også af den opfattelse, at Euro Tex' arbejdsprocesser er omfattet af den brede definition af »fremstilling« i artikel 1, litra a), i protokol nr. 4, nemlig alle former for bearbejdning eller forarbejdning, herunder også specifikke processer.

32. Selv om de udførte genstande derfor prima facie opfylder betingelserne for at opnå oprindelsesstatus i henhold til artikel 6, stk. 1, i protokol nr. 4, bestemmer dennes artikel 7, stk. 1, litra b), at visse foranstaltninger, herunder bearbejdninger eller forarbejdninger ved »enkle foranstaltninger som [...] sortering [og/eller [13]] sammenstilling (herunder samling i sæt)«, er utilstrækkelige til at give dem denne status. Det fremgår klart af artikel 6, stk. 3, at artikel 7, stk. 1, litra b), går forud for artikel 6, stk. 1. Hvis Euro Tex' arbejdsprocesser således er omfattet af artikel 7, stk. 1, litra b), vil de sorterede og sammenstillede beklædningsgenstande ikke blive anset for produkter med oprindelse i Fællesskabet.

33. Den forelæggende ret synes at antage, at arbejdsprocesserne i form af den sortering,

13 — Artikel 7, stk. 1, litra g), bestemmer, at en kombination af to eller flere af de i litra b) nævnte arbejdsprocesser ikke er tilstrækkelig til at give oprindelsesstatus.

Euro Tex udfører (antagelig i den første og anden fase som beskrevet i punkt 20 og 21 ovenfor), er »enkle« sorteringsforanstaltninger, som omhandlet i artikel 7, stk. 1, litra b). Intet tyder på, at parterne bestrider denne opfattelse. Den toldmæssige status af de udførte varer bestemmes derfor af, om den sammenstilling, Euro Tex foretager i den tredje fase, også er omfattet af denne bestemmelses anvendelsesområde. Dette er i det væsentlige det spørgsmål, der er forelagt.

34. Euro Tex har gjort gældende, at arbejdsprocesserne i form af sammenstilling ikke er »enkle foranstaltninger som [...] sammenstilling« i den forstand, hvori udtrykket anvendes i artikel 7, stk. 1, litra b). Kommissionen har den modsatte opfattelse.

35. Som den forelæggende ret har påpeget, vil en bogstavfortolkning af den engelske udgave af artikel 7, stk. 1, litra b), [14] pege i retning af, at alle de foranstaltninger, der er opregnet i denne bestemmelse, nødvendigvis er enkle foranstaltninger i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i denne bestemmelse [15]. De andre sprogudgaver [16] kunne imidlertid tillige betyde, at kun de af de opregnede foranstaltninger, som faktisk er enkle, og ikke komplekse, er omfattet [17].

36. Kommissionen har argumenteret for den førstnævnte fortolkning. Den har anført, at der ikke er nogen forskel mellem »enkle foranstaltninger« som sammenstilling, som omhandlet i artikel 7, stk. 1, litra b), og mere komplekse sammenstillingsforanstaltninger. Foranstaltninger som »sammenstilling (herunder samling i sæt)« nævnes ved siden af andre aktiviteter, nemlig afstøvning, sigtning, sortering, klassificering, vask, maling og

14 — Og bestemt tillige af den svenske (»Enkel behandling bestående i [...] hoppassning [...]«) og nederlandske (»eenvoudige verrichingen zoals [...] assorteren [...]«).

15 — Artikel 7 er blandt en række bestemmelser i protokol nr. 4, der med virkning fra den 1.1.2001 blev erstattet ved afgørelse nr. 4/2000 truffet af Associeringsrådet EU-Polen den 29.12.2000 om ændring af protokol 4 til Europaaftalen med Polen om definition af begrebet »varer med oprindelsesstatus« og om metoderne for administrativt samarbejde (EUT 2001 L 19, s. 29). Artikel 7, stk. 1, litra j), som delvist erstatter artikel 7, stk. 1, litra b), henviser ikke længere til »enkle foranstaltninger«, men omfatter i stedet kun j) »sigtning, sortering, klassificering, tilpasning (herunder samling i sæt)«. Mens det i præamblen til ændringsafgørelsen erklæres, at »der bør foretages visse tekniske tilpasninger for at afhjælpe uoverensstemmelser mellem de forskellige sproglige udgaver af teksten« (betragtning 1), nævnes det også, at listen over utilstrækkelige bearbejdninger eller forarbejdninger »bør ændres for at sikre en korrekt fortolkning og medtage visse arbejdsprocesser, som tidligere ikke var omfattet af denne liste« (betragtning 2). Afgørelse nr. 4/2000 støtter derfor ikke entydigt nogen bestemt fortolkning af artikel 7, stk. 1, litra b).

16 — Jeg har kun taget de sprog i betragtning, som var officielle sprog, da afgørelse nr. 1/97 (nævnt i fodnote 2), som erstattede protokol nr. 4 i associeringsaftalen med den affattelse, den foreliggende sag vedrører, blev undertegnet (den 30.6.1997).

17 — F.eks. den franske udgave, der lyder »les opérations simples de dépoussiérage, de criblage, de triage, de classement, d'assortiment (y compris la composition de jeux de marchandises), de lavage, de peinture, de découpage« og den tyske »einfaches Entstauben, Sieben, Aussondern, Einordnen, Sortieren (einschließlich des Zusammenstellens von Sortimenten), Waschen, Anstreichen, Zerschneiden«.

tilskæring. Tilføjelsen af adjektivet »enkle« er udelukkende forklarende. Det ville underminere retssikkerheden, hvis myndighederne var nødt til at skelne mellem enkel og kompleks afstøvning, sigtning, sortering, klassificering, sammenstilling osv. Derimod skal alle sådanne aktiviteter betragtes som enkle og giver derfor ikke produkterne oprindelsesstatus.

37. Jeg er ikke enig heri.

38. Med hensyn til retssikkerheden er der andre led i artikel 7, stk. 1, i protokol nr. 4, der er begrænset til enkle processer, og som derfor ser ud til at gøre det nødvendigt for myndighederne at sondre mellem enkle og komplekse processer. Artikel 7, stk. 1, litra c), ii), henviser f.eks. »til enkel aftapning, påfyldning af flakoner, anbringelse i sække, etuier, æsker, på bræt, plader eller bakker mv. samt alle andre enkle emballeringsarbejder«. Artikel 7, stk. 1, litra e), henviser til »enkel blanding af produkter« og artikel 7, stk. 1, litra f), til »enkel samling af dele for at kunne danne et komplet produkt«. Jeg kan ikke se nogen grund til ikke at følge det, der forekommer mig at være den naturlige forståelse af denne bestemmelse på størsteparten af de relevante sprog, med den virkning, at bestemmelsen kun omfatter de af de heri opregnede arbejdsprocesser, som faktisk er enkle.

39. Denne snævrere fortolkning af artikel 7, stk. 1, litra b), er desuden i overensstemmelse med bestemmelsens karakter af undtagelse til den generelle regel i artikel 6, stk. 1, hvorefter produkter, som ikke er fuldt ud fremstillet i Fællesskabet, anses for at have undergået tilstrækkelig bearbejdning eller forarbejdning, når betingelserne på listen i bilag II er opfyldt.

40. I det foreliggende tilfælde er denne betingelse, at alle anvendte materialer henhører under en anden position end den færdige vare. Det er ubestridt, at denne betingelse er opfyldt. Det følger af det ovenstående, at spørgsmålet om, hvorvidt de omhandlede sammenstillingsforanstaltninger giver oprindelsesstatus, afhænger af, om de er simple eller komplekse. I det førstnævnte tilfælde er de omfattet af artikel 7, stk. 1, litra b), og giver ikke oprindelsesstatus.

41. Kyoto-konventionen kan give nogen vejledning med hensyn til, hvor skillelinjen mellem enkle og komplekse arbejdsprocesser skal trækkes.

42. Det er ud fra standardregel 3 og definition c) i tillæg D.1 klart, at såfremt to eller flere lande har deltaget i produktionen af en

vare, afhænger varernes oprindelse i toldmæssig forstand af, hvor »den sidste væsentlige forarbejdning eller bearbejdning, *som anses for tilstrækkelig til at give varen dens væsentlige karakteristika,* har fundet sted« [18].

43. Det følger af standardregel 6 i tillæg D.1, at »væsentlig forarbejdning eller bearbejdning« ikke omfatter arbejdsprocesser, »*som ikke bidrager til eller kun i ubetydeligt omfang bidrager til at give varen dens væsentlige karakteristika eller egenskaber*« [19].

44. De eksempler på sådanne processer, som gives i standardregel 6, indbefatter »b) behandling med henblik på udbedring af varens emballage eller handelskvalitet eller på at klargøre den til transport, såsom opsplitning eller samling af colli, inddeling og sortering af varerne samt ompakning« og »d) blanding af varer af forskellig oprindelse, forudsat at den fremstillede vares karakteristika ikke er væsentligt forskellige fra de varers karakteristika, som er blevet blandet«.

45. Ingen af disse eksempler præciserer, at de omhandlede arbejdsprocesser skal være enkle for at være omfattet af definitionen. Eftersom de imidlertid gives som eksempler på et generelt udsagn, skal de fortolkes med henvisning til dette udsagn. Det relevante spørgsmål er derfor, om processerne i et mere end ubetydeligt omfang bidrager til at give varen dens væsentlige karakteristika eller egenskaber.

46. Det tilkommer den nationale ret på grundlag af de faktiske omstændigheder at afgøre, om dette er tilfældet i den foreliggende sag. Hvis de omhandlede sammenstillingsforanstaltninger bidrager mere end i ubetydeligt omfang til væsentlige karakteristika eller egenskaber af slutprodukterne, nemlig de sorterede og sammenstillede beklædningsgenstande, er de ikke omfattet af eksemplet i litra d) eller, mere generelt, af standardregel nr. 6 i tillæg D.1, og kan derfor ikke opfattes som enkle foranstaltninger som omhandlet i artikel 7, stk. 1, litra b).

47. Hvis derimod sammenstillingen som antydet i forelæggelseskendelsen munder ud i, at alle genstande i samme kategori (som f.eks. bluser af silke, uldtrøjer eller jeans) pakkes sammen, kan jeg ikke se nogen

18 — Min fremhævelse.

19 — Min fremhævelse.

grund til at betragte denne foranstaltning som bidragende til slutproduktets væsentlige karakteristika eller egenskaber, eftersom de vil forblive de samme som de oprindelige brugte varers væsentlige karakteristika eller egenskaber.

48. Den nationale ret er klart bedst placeret med henblik på at vurdere Euro Tex' anbringende [20], hvorefter selskabets arbejdsprocesser ikke er enkle sammenstillingsforanstaltninger, der er omfattet af artikel 7, stk. 1, litra b), eftersom genanvendelsen indebærer sortering i talrige kategorier. Ifølge Euro Tex har en »enk[el] foranstaltning [...] som [...] sammenstilling« en helt anden betydning, således som det klart fremgår af den specifikation, der gives i denne bestemmelse »(herunder samling [Zusammenstellen] i sæt)«, som ikke kræver nogen kundskaber ud over at sammenstille blåt med blåt osv. Euro Tex har hævdet, at selskabets sorteringsaktiviteter derimod indebærer evne til at skelne på grundlag af materiale, kvalitet og sammensætning [Zusammensetzung] og kræver et kendskab, som nødvendiggør oplæring, til modetrends, forskellige landes specifikke behov og stofkvaliteten.

49. Som den eneste, der kan bedømme sagens faktiske omstændigheder, må den nationale ret tage stilling til, hvorvidt det er lykkedes Euro Tex at påvise, at de sammenstillingsaktiviteter, selskabets ansatte foretager, er komplekse og ikke enkle.

50. Endelig vil jeg gerne kort kommentere spørgsmålet om merværdi.

51. Den forelæggende ret har anført, at den vare, som blev indsamlet af Euro Tex og i denne form stadig var værdiløs, først gennem den af sagsøgeren foretagne behandling opnåede en værdi, som svingede mellem ca. 0,70-1,00 DEM/kg (0,36-0,51 EUR/kg). Efter rettens opfattelse bekræftede den omstændighed, at Euro Tex' sammenstilling og

20 — Jeg har ikke taget stilling til Euro Tex' tre andre anbringender, eftersom de rejser spørgsmål, der ikke er relevante for fortolkningen af artikel 7, stk. 1, litra b), i protokol nr. 4, som er det eneste emne i det forelagte spørgsmål [disse anbringender går i det væsentlige ud på, at den brugte beklædning i) har Fællesskabsoprindelse *inden*, den undergives virksomhedens aktiviteter, i medfør af toldpositionsskiftet fra nye til brugte beklædningsgenstande; ii) er »affald« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i fællesskabslovgivningen, hvorefter dets oprindelse afhænger af den person, som aflagde dem og dennes opholdsland; og/eller iii) er »brugte genstande, som indsamles [i Fællesskabet] og kun anvendes til genindvinding af råmaterialer [...] eller som spildprodukt«, som i henhold til 5, stk. 1, litra h), i protokol 4 skal anses for fuldt ud er fremstillet i Fællesskabet].

sortering tilføjede det brugte tøj en værdi, at disse foranstaltninger udgjorde det væsentlige produktionstrin.

52. Kriteriet om »det væsentlige produktionstrin« er hentet fra Domstolens praksis [21] vedrørende generel fællesskabslovgivning om oprindelsesstatus [22]. Jeg er enig med Kommissionen i, at denne praksis ikke er direkte relevant i forbindelse med den foreliggende sag. Virkningen af standardregel 3 i tillæg D.1 til Kyoto-konventionen er, at de kontraherende parter kan udtrykke kriteriet om væsentlig forarbejdning til at bestemme varers oprindelse ved en regel om positionsskifte og/eller en liste over de forarbejdnings- eller bearbejdningsprocesser, som henholdsvis giver eller ikke giver oprindelsesstatus og/eller reglen om den procentvise merværdi. De processer, der er nævnt i listen over undtagelser, kan omfatte en vis form for behandling, som varen har undergået, eller en regel om en vis merværdi. Hvad angår brugt beklædning har Fællesskabet i protokol nr. 4 valgt at udtrykke kriteriet om væsentlig forarbejdning ved en generel regel, hvorefter der kræves toldpositionsskifte (artikel 6, stk. 1, og bilag II), som er undergivet en liste over forarbejdninger eller bearbejdninger, der ikke giver oprindelsesstatus (artikel 7, stk. 1). Det har ikke valgt at udtrykke dette kriterium ved reglen om den procentvise merværdi. Situationen var anderledes i den nævnte retspraksis, der vedrørte fortolkning af lovgivning [23], som ikke foreskrev nogen af de tre regler. Selv om kriteriet om merværdi klart også ville være et rationelt valg af politik, er der ikke i det foreliggende tilfælde i fællesskabslovgivningen truffet dette valg, og der er derfor ikke grund til at anvende dette kriterium.

53. Denne fortolkning støttes efter min opfattelse af artikel 7, stk. 1, litra f), i protokol nr. 4, som omfatter »enkel samling af dele for at kunne danne et komplet produkt«. Sådan samling, selv enkel, vil næsten uvægerligt tilføje en merværdi, og dog har fællesskabslovgiver udtrykkeligt udelukket enhver mulighed for, at en sådan proces skulle give fællesskabsoprindelse.

54. Jeg mener derfor ikke, at spørgsmålet om merværdi påvirker min analyse.

21 — Dom af 26.1.1977, sag 49/76, Gesellschaft für Überseehandel mod Handelskammer Hamburg, Sml. s. 41, og Brother International-dommen, nævnt ovenfor i fodnote 8.

22 — Det bestemmes i artikel 5 i Rådets forordning (EØF) nr. 802/68 af 27. juni 1968 om den fælles definition af begrebet varers oprindelse (EFT 1968 I, s. 157): »En vare, ved hvis fremstilling to eller flere lande har deltaget, har oprindelse i det land, hvor den sidste væsentlige og økonomisk berettigede bearbejdning eller forarbejdning har fundet sted, når denne er foretaget i en dertil udstyret virksomhed og har ført til fremstilling af et nyt produkt eller udgør et vigtigt trin i fremstillingen.«

23 — Jf. fodnote 22.

## Forslag til afgørelse

55. I lyset af det anførte foreslår jeg, at Domstolen besvarer det af Finanzgericht Düsseldorf forelagte spørgsmål således:

»— Foranstaltninger i de kategorier, der er nævnt i artikel 7, stk. 1, litra b), i protokol nr. 4 til Europaaftalen om oprettelse af en associering mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Republikken Polen på den anden side, som ændret ved afgørelse nr. 1/97 (97/539/EKSF, EF, Euratom) af 30. juni 1997 truffet af Associeringsrådet, associeringen mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og republikken Polen på den anden side, er kun omfattet af denne bestemmelses anvendelsesområde, hvis de er enkle.

— En sådan proces er enkel, hvis den ikke bidrager til eller kun i ubetydeligt omfang bidrager til at give varen dens væsentlige karakteristika eller egenskaber.

— Det tilkommer den kompetente national ret at afgøre, om de processer, der er beskrevet i forelæggelseskendelsen, er omfattet af denne definition.«